

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2025/26:24

Fredagen den 6 februari

§ 1 Utrikesfrågor – försvar

Försvarsminister Pål Jonson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikesfrågor
den 1 december 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikesfrågor den 11 februari 2026

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Det är äntligen morgon och dags att inleda EU-nämndens sammanträde! Jag hälsar ledamöterna hjärtligt välkomna och säger särskilt välkommen till försvarsminister Pål Jonson med medarbetare som är här.

Vi börjar med en återrapport.

Anf. 2 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Herr ordförande! Jag har inget att tillägga till den skriftliga rapport som lämnats.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Tack för det!

Vi tar oss då in på rådsdagordningens punkt 3, EU-stöd till Ukraina, med fokus på samarbete inom området försvarsinnovation.

Anf. 4 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Herr ordförande! Det finns en formell dagordningspunkt på agendan, EU:s stöd till Ukraina, med speciellt fokus på försvarsinnovation.

Därutöver har EU:s höga representant annonserat en informell diskussion under rubriken Utblick för 2026. Under denna punkt väntas också konsekvenserna för EU i ljuset av den geopolitiska utvecklingen diskuteras.

Regeringen välkomnar en diskussion om Ukraina och verkar fortsatt för ett ökat starkt och långsiktigt stöd från EU till Ukraina. Regeringen ställer sig även positiv till ett ökat försvarsindustriellt samarbete med Ukraina och driver därför på för att integrera Ukraina i den europeiska försvarsteknologiska och försvarsindustriella basen. Regeringen välkomnar också ambitionen att stärka EU:s samarbete med Ukraina inom försvarsinnovation.

Regeringen stöder förslaget att det försvarsindustriella programmet Edip ska ha ett kuvert för Ukraina, riktat mot innovation, samt att den europeiska försvarsfonden nu öppnats för Ukrainas deltagande.

EU:s utrikestjänst väntas också presentera förslag om hur Europeiska investeringsbanken ska kunna bidra till att stärka EU:s och Ukrainas försvarsindustriella samarbete. >>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Regeringen ställer sig också positiv till förslagen och till att EIB:s styrelse tar dem vidare. Regeringen verkar även för att EIB ska kunna utforska möjligheten till breda investeringar i försvarsrelaterad verksamhet i Ukraina, utöver projekt med dubbla användningsområden. Regeringen verkar parallellt för att EIB ska se över listan över exkluderade områden för att stärka möjligheten att investera i fler försvarsrelaterade projekt överlag.

EU:s höga representant kommer också att ge en uppdatering om Eumam Ukraina. Regeringen stöder insatsens arbete och anser att den har en viktig roll att spela, både nu och efter en vapenvila eller fredsöverenskommelse. Regeringen verkar kontinuerligt för att EU ska anpassa insatsen efter Ukrainas behov.

Avslutningsvis kan jag konstatera att det är bra att rättsakterna gällande EU:s lån på 90 miljarder till Ukraina nu också slutligen överenskommits. Ett nytt finansiellt stöd till Ukraina blir viktigt, men det kommer inte att vara tillräckligt. Regeringen verkar därför också fortsatt för att EU:s medlemsstater ska upprätthålla ett ambitiöst bilateralt militärt stöd till Ukraina.

Vad gäller den informella dagordningspunkten om diskussionerna om den geopolitiska utvecklingen kommer de, likt diskussionerna i FAC – försvar, att bidra till vår gemensamma ansats när det gäller den rådande geopolitiska utvecklingen.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Jag tolkade det som att det sista tillhörde dagordningspunkt 4, Övriga frågor – var det rätt?

Anf. 6 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Ja.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Vi börjar med dagordningspunkt 3.

Anf. 8 MARKUS SELIN (S):

Ordförande! Vi hade ett fylligt samråd med försvarsministern i försvarsutskottet i går. Jag vill inledningsvis vara väldigt tydlig: Vi har ingen avvikande ståndpunkt. Vi vill önska försvarsministern lycka till på onsdag – det är ett väldigt viktigt arbete som pågår. Vi har en bred samsyn när det gäller detta.

Jag tänkte bara för EU-nämndens skull beröra några av de frågor jag ställde i försvarsutskottet i går, i linje med tanken om berikande mervärde. Jag behöver inte ta upp allt en gång till, och försvarsministern kanske inte

behöver svara på allt han svarade på i går. Jag tycker att försvarsministern var mycket generös i sina svar.

Min första fråga i dag är den sista från i går – det gäller prioriteringarna. Hur avser regeringen och försvarsministern att prioritera när allt är viktigt?

En annan fråga gäller teknologiutvecklingen. Jag antydde i går att det, lite slarvigt uttryckt, blir lite för mycket fokus på drönare. Det finns många andra system och plattformar. Hur går samutvecklingen med Ukraina, med betoning på mer komplicerade plattformar och högre teknologinnehåll?

Jag ställde i går en fråga som kan vara intressant även för EU-nämnden att få höra. I det utskickade materialet står inledningsvis ”andra arbetsspår”. Försvarsministern eller någon av försvarsministern utsedd får gärna förtydliga lite. Jag tycker att svaret på frågan var bra; dessa ”andra arbetsspår” rymmer stora belopp.

Min sista fråga i dag gäller Jas. Kan försvarsministern ge oss en uppdatering om hur det går med Sveriges ambition att, med eller utan EU, tillse att Ukraina får ta del av en av världens absolut bästa flygande plattformar?

Anf. 9 HÅKAN SVENNELING (V):

Ordförande! Det råder stor enighet om detta, och försvarsministern har allt stöd för att lyfta Sveriges linje och tydligt föra fram den gentemot de andra medlemsstaterna.

Vi ser nu ett aggressivt Ryssland som tydligt fortsätter attackerna mot militär men framför allt civil infrastruktur, trots att fredsförhandlingar pågår. Det är uppenbart att man har siktat in sig på energinfrastrukturen i Ukraina, särskilt när vädret just nu är sådant att det är extra kallt i Ukraina. Vad gör vi för att stödja den ukrainska motståndskraften när det gäller de attacker vi ser mot både civil infrastruktur och civila människor? Senast i natt dödades två personer i Ukraina.

Kopplat till detta: Hur ser man på AI i de utvecklingsprojekt som man vill initiera tillsammans med Ukraina? Vilken roll har AI, och hur följer man upp att de projekt man driver följer krigets lagar så att det är en människa som är ansvarig och de autonoma vapensystemen inte agerar på egen hand, utan mänsklig inblandning?

Anf. 10 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag hade samma fråga angående Jas. Det ska bli intressant att höra svaret på den.

I övrigt vill jag bara säga: Driv på, håll i och lycka till! Vi står bakom.

Anf. 11 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Herr ordförande! Jag ska börja med att arbeta mig igenom Markus Selins frågor i tur och ordning.

När det gäller vad vi prioriterar handlar det naturligtvis om hur vi driver frågan inom EU. Vi står i väldigt nära kontakt med den ukrainska sidan och säger alltid att Ukraina måste kunna påverka utformningen. De har varit väldigt tydliga i dialogen med oss men också med övriga EU: De vill ha tillträde till så många av EU:s program och verksamheter som möjligt. Den långsiktiga ansatsen är ju att Ukraina ska bli fullvärdig EU-medlem. Vi öppnar i princip alla tillgängliga instrument som finns för att på både kort och lång sikt stötta Ukraina. Det handlar om stöd här och nu

2025/26:24
6 februari

men också om Ukrainas integration som fullvärdig medlem i Europeiska unionen.

När det gäller vårt bilaterala stöd utformas även det med utgångspunkt i Ukrainas behov. Jag står inför att presentera ett nytt stödpaket, och vi har sagt att fokus kommer att ligga på luftförsvar. Det är en av de saker som Ukraina behöver allra mest. Jag ska återkomma lite mer till den punkten, kopplat till Håkan Svennelings fråga.

Markus Selin är inne på vad ukrainarna gör. Det handlar om att verka på det som på fackspråk kallas höga TRL-nivåer. Det rör sig om väldigt mogna produkter, framför allt obemannade system, och om att jobba med konnektivitet. Den svenska och den ukrainska försvarsindustriella basen är rätt så komplementära. Vi har stark grundforskning inom försvarsområdet och arbetar också med både design och utveckling av större plattformar. Därför finns det ett stort intresse hos Ukraina av att samverka med Sverige – Sveriges och Ukrainas och försvarsindustriella baser är duktiga på lite olika saker. Styrkan i Ukraina är snabbheten i innovationsprocessen och de snabba upphandlingsprocesserna. Där har vi mycket att lära av den ukrainska sidan.

När det gäller andra spår vill jag be Malin säga några ord om detta.

Anf. 12 Departementssekreterare MALIN LAMPIO:

Vad gäller andra arbetsspår kan vi framför allt lyfta fram låneinstrumentet Safe. Sverige har verkat hårt dels för att Ukraina ska ha möjlighet att delta i gemensamma upphandlingar, dels för att gemensamma upphandlingar mellan medlemsstater ska göras till förmån för Ukraina för att ytterligare materiel ska kunna doneras.

Det pågår också omfattande arbete för att täppa till EU:s kritiska förmågegap. Sverige verkar för att vi ska få med Ukraina även i de projekten så att de ska komma Ukraina till del.

Anf. 13 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Avslutningsvis vill jag nämna Jas. Jag noterar intresset för den frågan även från andra partier.

Statsministern och president Zelenskyj undertecknade under hösten en avsiktsförklaring. Försvarsdepartementet har arbetat intensivt tillsammans med den ukrainska sidan. Vi tittar naturligtvis på vad det innebär för vår produktionsförmåga och vår utbildningskapacitet och även på finansieringsdelarna. Vi har lämnat över ett svar på en så kallad request for information till den ukrainska sidan. Arbetet fortskrider alltså enligt plan.

När det gäller EU handlar det framför allt om möjligheten till finansiering, bland annat genom de 90 miljarderna. Ukraina har tydligt aviserat – och det stöder vi till fullo – att de måste kunna utforma hur de ekonomiska medlen ser ut och att de har behov på både kort och lång sikt. >>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det öppnar naturligtvis vissa finansieringsmöjligheter vid sidan av att vi, som ni vet, har en Ukrainaram på 40 miljarder kronor i år och ytterligare 40 miljarder kronor nästa år. Det finns också andra länder som är intresserade av att både bidra till detta projekt och stötta det finansiellt.

Arbetet med Gripen går alltså framåt enligt den plan vi har utarbetat. Sedan är naturligtvis ingenting klart förrän man har undertecknat kontrakt

och så vidare. Vi är det land som jobbar allra närmast Ukraina när det gäller etablering av efterträdaren till deras nuvarande F-16, >>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Jag går över till Håkan Svennelings fråga om attackerna på energiinfrastruktur och hur vi motverkar dem. Det mest uppenbara är naturligtvis de satsningar vi har gjort på försvarsområdet med olika typer av luftvärnssystem. Vi har dels finansierat något som kallas Purl-paket – man finansierar och köper amerikansk försvarsmateriel, framför allt sådan som inte produceras eller innehas i Europa, och skickar den till Ukraina.

>>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen**

<<<Vid sidan av detta bidrar vi också med långräckviddigt luftvärn som Sverige har producerat, med olika sensorer som G1X-radarn, och Robot 70. Vi presenterade också i förra veckan en satsning på Tridon, som är ett luftvärnssystem som vi finansierar och skickar tillsammans med Danmark. Detta är några sätt att motverka effekterna.

Vid sidan av detta vet jag att också Myndigheten för civilt försvar har varit med och finansierat stöd och skydd för Ukrainas energiinfrastruktur. Det finns naturligtvis också EU-initiativ på detta område, EUAM, som arbetar med att stärka motståndskraften i det ukrainska samhället i ljuset av de ökade, mycket brutala långräckviddiga angrepp som Ryssland nu systematiskt gör för att nöta ned det ukrainska folket.

AI spelar en central roll i detta krig, på ett tydligare sätt än tidigare. Framför allt handlar det om olika typer av beslutsstöd som Ukraina rätt så systematiskt arbetar med – naturligtvis i kombination med en hög grad av det som kallas för konnektivitet för att kunna vidmakthålla en grundläggande infrastruktur. Det handlar inte minst om konnektivitet för rymdbaserade system.

När det gäller helt autonoma vapen, där människan inte är i loopen, har vi däremot väldigt få indikationer på att det skulle ske något systematiskt insättande av sådana på slagfältet. Sveriges linje är naturligtvis, som Håkan Svenneling vet, att vi följer krigets lagar och folkrätten och att det i slutändan alltid måste vara en person som fattar beslut om att sätta in verkanseld.

Jag hoppas att jag också har svarat Centerpartiet. Om ni har mer uttryckliga frågor om Gripensystemet kan vi återkomma i särskild ordning.

Anf. 14 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Tack, försvarsministern, för utförliga svar!

Jag vill understryka det Markus Selin sa för Socialdemokraternas räkning: Sverige har en väldigt viktig roll i att se till att vi kan upprätthålla stödet till Ukraina. Det ryska kriget i Ukraina pågår verkligen i allra högsta grad i all sin fasansfullhet. Det är viktigt att regeringen känner den enighet som finns i Sverige för fortsatt stöd till Ukraina.

På det temat skulle jag vilja följa upp med en fråga som försvarsministern har berört och som finns i ståndpunkten men som vi inte har pratat om tidigare. Det handlar om den nya finansieringen med de 90 miljarderna, där försvarsministern sa att det är viktigt att Ukraina får utforma detta utifrån hur behovet ser ut.

Min fråga handlar om hur samtalet går runt försvarsministrarnas bord. Försvarsministern kommer att möta försvarsministrarna från Ungern,

Tjeckien och Slovakien i nästa vecka. Dessa tre länder ställde sig ju utanför den nya finansieringen till Ukraina.

Det var väldigt bra att EU:s medlemsländer kunde samla ihop sig till detta stöd, men hur går samtalet runt försvarsministrarnas bord när det gäller denna fråga? Hur hanterar försvarsministrarna att tre länder faktiskt inte är med och bidrar till det nya stödet? Har försvarsministern och Sverige någon speciell strategi för att bidra till att försöka bygga tillbaka sammanhållningen i stödet till Ukraina?

Anf. 15 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack till försvarsministern för väldigt utförliga och tydliga svar!

Från Miljöpartiet har vi inte heller någon avvikande ståndpunkt. Jag vill börja med att skicka med allt stöd i detta. Jag uppskattar hur den första meningen i ståndpunkten är utformad, det vill säga med betoning på långsiktigt stöd humanitärt och rättsligt. Det är också viktiga delar i detta.

Vidare vill jag passa på att ställa en fråga angående de ändrade lånepolicyerna för Europeiska investeringsbanken. Kommer de ändrade reglerna enbart att gälla för Ukraina eller också för andra tredjeländer?

Anf. 16 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Det Matilda Ernkrans tar upp om de här tre länderna har faktiskt inte varit föremål för några större politiska diskussioner. Det vi återkommande har diskuterat på FAC försvar har varit EPF, och det är framför allt >>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< som har blockerat detta under lång tid. Vi har inte löst den gordiska knuten ännu, och det är ett problem i sig självt av flera olika skäl.

I övrigt har det sett över tid varit en stor, bred och stark EU-sammanhållning när det kommer till stödet till Ukraina, som jag tror vida har överträffat många av de bedömningar som gjordes innan det fullskaliga kriget bröt ut. I andra fall har man försökt navigera runt de länder som har legat och blockerat.

Till Rebecka Le Moine kan jag säga att fokus i dag, framför allt på FAC försvar, ligger på EU:s bilaterala stöd till Ukraina, så det är i ljuset av dessa åtgärder som vi behöver se över EIB:s arbete för att stötta Ukraina. I det avseendet är det alltså mer avgränsat till den ståndpunkten.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Övriga frågor, som försvarsministern redan har omnämnt. Finns det något ytterligare att säga kring övriga frågor?

Anf. 18 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Nej, herr ordförande!

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi så mycket för informationen.

Med detta tackar vi också försvarsministern med medarbetare för medverkan vid dagens sammanträde med EU-nämnden. Vi önskar lycka till vid rådet och trevlig helg när det blir dags.

2025/26:24
6 februari

Innehållsförteckning

§ 1 Utrikesfrågor – försvar	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Försvarsminister PÅL JONSON (M).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Försvarsminister PÅL JONSON (M).....	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Försvarsminister PÅL JONSON (M).....	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 8 MARKUS SELIN (S).....	2
Anf. 9 HÅKAN SVENNELING (V).....	3
Anf. 10 ANNA LASSES (C).....	3
Anf. 11 Försvarsminister PÅL JONSON (M).....	3
Anf. 12 Departementssekreterare MALIN LAMPIO.....	4
Anf. 13 Försvarsminister PÅL JONSON (M).....	4
Anf. 14 MATILDA ERNKRANS (S).....	5
Anf. 15 REBECKA LE MOINE (MP).....	6
Anf. 16 Försvarsminister PÅL JONSON (M).....	6
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 18 Försvarsminister PÅL JONSON (M).....	6
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	6